C/2025/3739

17.9.2025

P9_TA(2024)0312

Ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kiirendamine ja selgitamine – määruse muutmine

Euroopa Parlamendi 23. aprilli 2024. aasta seadusandlik resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1467/97 ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kiirendamise ja selgitamise kohta (15876/2023 – C9-0005/2024 – 2023/0137(CNS))

(Seadusandlik erimenetlus – konsulteerimine)

(C/2025/3739)

Euroopa Parlament,

— võttes arvesse nõukogu eelnõu (15876/2023),

— võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 126 lõike 14 teist lõiku, mille alusel nõukogu konsulteeris Euroopa Parlamendiga (C9-0005/2024),

— võttes arvesse kodukorra artiklit 82,

— võttes arvesse eelarvekomisjoni kirja,

— võttes arvesse majandus- ja rahanduskomisjoni raportit (A9-0444/2023),

1. kiidab nõukogu eelnõu muudetud kujul heaks;

2. palub nõukogul Euroopa Parlamenti teavitada, kui nõukogu kavatseb Euroopa Parlamendi poolt heaks kiidetud tekstist kõrvale kalduda;

3. palub nõukogul Euroopa Parlamendiga uuesti konsulteerida, kui ta kavatseb oma eelnõu oluliselt muuta;

4. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide parlamentidele.

Muudatusettepanek 2

EUROOPA PARLAMENDI MUUDATUSED (*)

nõukogu eelnõule

NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1467/97 ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kiirendamise ja selgitamise kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 126 lõike 14 teist lõiku,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust ([1]),

võttes arvesse Euroopa Keskpanga arvamust ([2]),

toimides seadusandliku erimenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) kohaselt hõlmab liikmesriikide majanduspoliitika liidusisene koordineerimine kinnipidamist stabiilsete hindade, riigi rahanduse ja majanduse usaldusväärsuse ning tasakaalustatud maksebilansi juhtpõhimõtetest.

(2) Liidu majanduse juhtimise raamistik, mis hõlmab liikmesriikide majanduspoliitika koordineerimise ja järelevalve üksikasjalikku süsteemi, on suunanud liikmesriike nende majandus- ja eelarvepoliitika eesmärkide saavutamisel. Alates Maastrichti lepingu allkirjastamisest 1992. aastal on see raamistik aidanud saavutada makromajanduslikku lähenemist, tagada riigi rahanduse usaldusväärsust ja tegeleda makromajandusliku tasakaalustamatusega. Koos ühise rahapoliitika ja euroala ühisrahaga on raamistikuga loodud tingimused majandusliku stabiilsuse, kestliku ja kaasava majanduskasvu ning liidu kodanike suurema tööhõive saavutamiseks.

(3) Stabiilsuse ja kasvu pakt, mis algselt koosnes nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrusest (EÜ) nr 1466/97 ([3]) ja nõukogu määrusest (EÜ) nr 1467/97 ([4]) ning Euroopa Ülemkogu 17. juuni 1997. aasta resolutsioonist stabiilsuse ja kasvu pakti kohta ([5]), põhineb eesmärgil tagada riigi rahanduse usaldusväärsus ja kestlikkus, et tugevdada hinnastabiilsuse ning finantsstabiilsusel põhineva tugeva, kestliku ja kaasava majanduskasvu tingimusi, toetades seeläbi liidu kestliku majanduskasvu ja tööhõive eesmärkide saavutamist.

(4) Majandus- ja rahaliidu kolmandas etapis on liikmesriikidel vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikele 1 kohustus hoiduda ülemäärasest valitsemissektori eelarve puudujäägist.

(*) Muudatused: uus või muudetud tekst on märgistatud ***paksus kaldkirjas***, välja jäetud tekst on tähistatud sümboliga ▌.

([1]) ELT C...,..., lk …

([2]) ELT C 290, 18.8.2023, lk 17.

([3]) Nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrus (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta (EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1).

([4]) Nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrus (EÜ) nr 1467/97 ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kiirendamise ja selgitamise kohta (EÜT L 209, 2.8.1997, lk 6).

([5]) Euroopa Ülemkogu 17. juuni 1997. aasta resolutsioon stabiilsuse ja kasvu pakti kohta, Amsterdam, (EÜT C 236, 2.8.1997, lk 1).

(5) Liidu majanduse juhtimise raamistikku tuleks kohandada, et võtta paremini arvesse eelarvepositsioonide suurenenud erinevust, valitsemissektori võlga, majanduslikke probleeme ja muud haavatavust liikmesriikides. Jõuline poliitiline reageerimine COVID-19 pandeemiale osutus kriisi majanduslike ja sotsiaalsete tagajärgede leevendamisel ülitõhusaks, kuid tõi kaasa avaliku ja erasektori võla suhte märkimisväärse suurenemise, mis näitab selgelt, kui oluline on vähendada võla suhet ja eelarvepuudujääki konservatiivsele tasemele järk-järgult ning realistlikul, püsival ja majanduskasvu soodustaval viisil, jättes piisavalt ruumi vastutsüklilistele poliitikameetmetele ning tegeledes makromajandusliku tasakaalustamatusega, pöörates samal ajal piisavalt tähelepanu tööhõive- ja sotsiaalsetele eesmärkidele. Samal ajal tuleks liidu majanduse juhtimise raamistikku kohandada, et aidata lahendada liidu ees keskpikas ja pikas perspektiivis seisvaid ülesandeid, sealhulgas viia ellu õiglane digi- ja rohepööre, kaasa arvatud kliimamäärus, ([6]) tagada energiajulgeolek, toetada avatud strateegilist autonoomiat, käsitleda demograafilisi muutusi, tugevdada sotsiaalset ja majanduslikku vastupidavust ja püsivat lähenemist ning rakendada julgeoleku- ja kaitsevaldkonna strateegilist kompassi, mis kõik nõuab lähiaastatel reforme ja püsivalt palju investeeringuid.

(6) Liidu majanduse juhtimise raamistik peaks edendama usaldusväärset ja jätkusuutlikku riigi rahandust ning kestlikku ja kaasavat majanduskasvu ning seega tegema liikmesriikidel vahet, võttes arvesse nende valitsemissektori võlaga seotud ja majanduslikke probleeme ning lubades mitmeaastaseid riigipõhiseid eelarvekursse, samal ajal tagades tõhusa mitmepoolse järelevalve ja järgides võrdse kohtlemise põhimõtet.

(7) Selleks et tagada läbipaistev ja ühtne liidu raamistik, mis põhineb ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikes 2 ning ELi toimimise lepingule ja Euroopa Liidu lepingule lisatud protokollis nr 12 (ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse kohta) osutatud kontrollväärtustel, peaks riigipõhiseid eelarvekursse lubava riskipõhise järelevalveraamistiku vajalik tasakaalustav element olema rangem nõuete täitmise tagamine, mis on mitmepoolse järelevalve aluseks.

(8) Selleks et lihtsustada liidu eelarveraamistikku ja suurendada läbipaistvust, peaks võla jätkusuutlikkusel põhinev ühtne tegevusnäitaja olema aluseks iga liikmesriigi netokulude kava kehtestamisel ja iga-aastase eelarvejärelevalve tegemisel. See ühtne näitaja peaks põhinema riiklikult rahastatavatel esmastel netokuludel, st ***valitsemissektori*** kuludel, millest on maha arvatud ***intressikulud***, kaalutlusõigusel põhinevad tulumeetmed, ***liidu programmidega seotud kulud, mis kaetakse täielikult liidu vahenditest saadavate tuludega*** ja ***riiklike*** kuludega***, mis on seotud liidu rahastatavate programmide kaasrahastamisega***, samuti ***töötushüvitiste*** kulude tsüklilised ***elemendid***. ***Kooskõlas juhtpõhimõtetega, mida Euroopa Komisjon on kasutanud tehingute liigitamiseks ühekordseteks meetmeteks, tuleks netokuludest välja jätta ka ühekordsed ja muud ajutised meetmed.*** Näitaja võimaldab makromajanduslikku stabiliseerimist, kuna seda ei mõjuta automaatsete stabilisaatorite toimimine, sealhulgas tulude ja kulude kõikumine, mis ei ole valitsuse otsese kontrolli all.

(9) ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikes 2 ja protokollis nr 12 osutatud ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlus eelarvepuudujäägi kontrollväärtuse 3 % sisemajanduse koguproduktist (SKP) ületamise korral (puudujäägipõhine ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlus) on liidu eelarvejärelevalve raamistiku väljakujunenud element, mis on tulemuslikult mõjutanud liikmesriikide eelarvepoliitikat.

(10) Selleks et tugevdada ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikes 2 ja protokollis nr 12 osutatud ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlust võlakriteeriumi 60 % SKPst rikkumise korral (võlapõhine ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlus), tuleks keskenduda kõrvalekaldumistele nõukogu poolt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) [...] ([7]) alusel kehtestatud netokulude kavast.

(13) Vastavalt määruse (EL) [ennetusliku osa kohta] artiklitele 24 ja 25 võiks nõukogu komisjoni soovituse põhjal lubada liikmesriikidel euroalal või liidus tervikuna esineva tõsise majandussurutise korral või valitsuse kontrolli alt väljas olevate erandlike asjaolude korral, millel on suur mõju asjaomase liikmesriigi rahandusele, kalduda kõrvale nõukogu poolt kõnealuse määruse alusel kehtestatud netokulude kavast, tingimusel et see ei ohusta riigi rahanduse jätkusuutlikkust keskpikas perspektiivis. Seepärast ei tohiks seda kõrvalekaldumist registreerida kontrollikontol ja see ei tohiks tuua kaasa võlapõhise ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse algatamist.

([6]) Euroopa kliimamäärusega kehtestatakse 2050. aastaks kogu liitu hõlmav kliimaneutraalsuse eesmärk ning nõutakse, et liidu institutsioonid ja liikmesriigid teeksid edusamme kohanemisvõime edendamisel, milleks on vaja märkimisväärseid avaliku sektori investeeringuid, et vähendada kliimamuutuste negatiivset sotsiaal-majanduslikku mõju ELile ja selle liikmesriikidele, sealhulgas negatiivset mõju majanduskasvule ja riigi rahanduse jätkusuutlikkusele.

([7]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu [...] määrus (EL) [...] [majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelevalve kohta] (ELT L...,..., lk...).

(14) Ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu hindamisel vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikele 3 peaks komisjon võtma arvesse kõiki asjakohaseid tegureid. Peamiseks raskendavaks teguriks tuleks pidada olulisi valitsemissektori võlaga seotud probleeme asjaomases liikmesriigis.

(14a) Tunnistades kasvavaid geopoliitilisi pingeid ja julgeolekuprobleeme ning sellest tulenevat vajadust, et liikmesriigid suurendaksid oma suutlikkust, tuleks ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikega 3 kooskõlas toimuva ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu hindamisel pidada asjakohaseks teguriks valitsemissektori kaitseinvesteeringute suurendamist, kui see on asjakohane. Seda tegurit võiks hinnata ELi keskmiste näitajate, keskpika perioodi suundumuste või muude asjakohaste võrdlusaluste alusel, võttes arvesse ka kaitseotstarbelise varustusega seotud kulutuste registreerimise aega käsitlevaid statistikaeeskirju.

(15) Selleks et jälgida tegelikke kõrvalekaldeid netokulude kavast, nagu on sätestatud määruse (EL) [ennetusliku osa kohta] artiklis 21, peaks komisjon looma iga liikmesriigi jaoks kontrollikonto, kus summeeritakse aja jooksul toimunud aastased kõrvalekalded. Kontrollikontol olev teave peaks olema nõuete täitmise tagamise alus. Eelkõige koostab komisjon ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 3 kohase ettekande, kui valitsemissektori võla suhe SKPsse ületab kontrollväärtuse, eelarvepositsioon ei ole tasakaalulähedane või ülejäägis ning kui liikmesriigi kontrollikontol registreeritud kõrvalekalded ületavad kehtestatud aastaseid või kumulatiivseid künniseid. Eelarvepositsiooni käsitatakse tasakaalulähedasena, kui valitsemissektori nominaalne eelarvepuudujääk ei ületa 0,5 protsendipunkti SKPst.

(16) Ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse raames kohaldatav korrigeeriv netokulude kava peaks nõukogu kehtestatud tähtajaks viima või hoidma valitsemissektori eelarve puudujäägi alla ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikes 2 ja protokollis nr 12 osutatud kontrollväärtuse 3 % SKPst. Ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse kohane korrigeeriv netokulude kava oleks põhimõtteliselt nõukogu algselt kehtestatud kava, mille puhul võetakse arvesse vajadust tagada minimaalne struktuurne kohandamine 0,5 % SKPst eelarvepuudujäägi kriteeriumi rikkumise korral või vajadust korrigeerida üldreeglina sellest kavast kõrvalekaldumine võlakriteeriumi rikkumise korral. Kui algset kava ei ole objektiivsete asjaolude tõttu enam võimalik ellu viia, peaks nõukogu saama kehtestada ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse raames teistsuguse kava.

(17) Liikmesriikide puhul, kelle suhtes kohaldatakse ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlust, peaks nõukogul olema jätkuvalt võimalik pikendada komisjoni soovituse põhjal ülemäärase eelarvepuudujäägi korrigeerimiseks kehtestatud tähtaega, kui ta teeb kindlaks tõsise majandussurutise esinemise euroalal või liidus tervikuna vastavalt määruse (EL) [ennetusliku osa kohta] artiklile 24, või valitsuse kontrolli alt väljas olevate erandlike asjaolude korral, millel on suur mõju konkreetse liikmesriigi rahandusele, vastavalt määruse (EL) [ennetusliku osa kohta] artiklile 25, tingimusel et tähtaja pikendamine ei ohusta riigi rahanduse jätkusuutlikkust keskpikas perspektiivis.

(18) Välja tuleks jätta määruse (EÜ) nr 1467/97 erisätted, mis käsitlevad sissemakseid teise samba pensioniskeemidesse, kuna nõukogu kehtestatud netokulude kava peaks juba arvesse võtma sellistest sissemaksetest tulenevat tulude vähenemist.

(19) Sõltumatud eelarveasutused on tõestanud oma suutlikkust edendada eelarvedistsipliini ja suurendada liikmesriikide rahanduse usaldusväärsust. Selleks et suurendada riikide isevastutust, tuleks liidu majanduse juhtimise reformitud raamistikus säilitada sõltumatute eelarveasutuste roll***, et järk-järgult suurendada nende suutlikkust***. Sõltumatumal Euroopa Eelarvenõukogul peaks olema liidu majanduse juhtimise raamistikus suurem nõuandev roll.

(20) Ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse lõpetamiseks tuleks sätestada selged tingimused. Menetluse lõpetamiseks peaks eelarvepuudujääk jääma usaldusväärselt allapoole ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikes 2 ja protokollis nr 12 osutatud kontrollväärtust 3 % SKPst ning võlapõhise ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse puhul peaks liikmesriik tõendama, et ta järgib ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse raames kehtestatud netokulude kava.

(21) ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikes 11 sätestatud trahvide puhul ei tuleks ette näha miinimumsummat, vaid need peaksid akumuleeruma kuni tõhusate meetmete võtmiseni, et need mõjuks reaalse stiimulina selliste teadete järgimiseks, mis esitatakse ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 9 kohaselt liikmesriikidele, kelle suhtes kohaldatakse ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlust.

(22) Ühendkuningriiki käsitlevad sätted tuleks välja jätta.

(23) Käesolev määrus on osa paketist, kuhu kuuluvad lisaks veel määrus (EL) [ennetusliku osa kohta] ja direktiiv (EL) [...], millega muudetakse direktiivi 2011/85/EL liikmesriikide eelarveraamistiku nõuete kohta. Koos moodustavad need liidu majanduse juhtimise reformitud raamistiku, millega inkorporeeritakse liidu õigusesse majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu ([8]) (edaspidi „leping") III jaotise „Fiskaalkokkulepe" sisu kooskõlas kõnealuse lepingu artikliga 16. Tuginedes kogemustele, mida liikmesriigid on saanud lepingu rakendamisel, säilitatakse kavandatud õigusaktide paketis fiskaalkokkuleppe keskpika perioodi suunitlus kui vahend eelarvedistsipliini saavutamiseks ja majanduskasvu edendamiseks. Paketiga pannakse endisest rohkem rõhku riigipõhisele mõõtmele, mille eesmärk on toetada liikmesriikide isevastutust, sealhulgas sõltumatute eelarveasutuste rolli säilitamise kaudu, tuginedes lepingu artikli 3 lõike 2 kohases Euroopa Komisjoni ettepanekus ([9]) esitatud fiskaalkokkuleppe ühispõhimõtetele. Määruses (EL) [ennetusliku osa kohta] on sätestatud selliste kulude analüüs, millest on maha arvatud kaalutlusõigusel põhinevad tulumeetmed ja mille alusel hinnatakse nõuete täitmist üldiselt, nagu on ette nähtud fiskaalkokkuleppega. Nagu fiskaalkokkuleppes ette nähtud, on ajutine kõrvalekaldumine keskpika perioodi kavast lubatud üksnes erandlikel asjaoludel vastavalt määruse (EL) [ennetusliku osa kohta] artiklitele 24 ja 25 ning kooskõlas kontrollikontot käsitlevate sätetega. Sarnaselt fiskaalkokkuleppele tuleks keskpika perioodi kavast oluliste kõrvalekallete korral rakendada meetmeid kõrvalekallete kõrvaldamiseks kindlaksmääratud ajavahemiku jooksul. Paketiga tugevdatakse eelarvejärelevalvet ja täitemenetlusi, et täita kohustust edendada usaldusväärset ja jätkusuutlikku riigi rahandust ning kestlikku ja kaasavat majanduskasvu. Majanduse juhtimise raamistiku reformiga säilitatakse seega lepingus sätestatud eelarvedistsipliini ja võla jätkusuutlikkuse põhieesmärgid.

(24) Liikmesriikide puhul, kelle suhtes kohaldatakse reformitud raamistiku jõustumisel ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlust, on vaja üleminekusätteid. ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 7 kohased soovitused ja ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 9 kohased teated, mis on vastu võetud enne käesoleva muutmismääruse jõustumist, tuleb läbi vaadata, et viia need kooskõlla muudetud artikli 3 lõike 4 ja artikli 5 lõike 1 sätetega. See võimaldaks nõukogul ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlust kiirendamata kehtestada meetmeid võtnud liikmesriikidele korrigeeriva netokulude kava, mis on kooskõlas uute sätetega.

(24a) Arvestades, et eelarvepuudujäägil põhineva ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse norme ei muudeta ja võrdlusaluseks on minimaalne aastane struktuurne paranemine vähemalt 0,5 % SKPst, ning võttes arvesse oluliselt muutunud intressimäärade keskkonda, võib komisjon üleminekuperioodil, st 2025., 2026. ja 2027. aastal, taaste- ja vastupidavusrahastu positiivse mõju ohtuseadmise vältimiseks võrdlusalust kohandada, et võtta ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse raames 2025., 2026. ja 2027. aastaks ette nähtud esimese keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikavaga seotud kavandatud kohandamiskava koostamisel arvesse intressimaksete suurenemist, kui asjaomane liikmesriik täidab ennetuslikku osa käsitleva määruse (EL) artikli 11 punktis c sätestatud tingimusi kooskõlas rohe- ja digipöörde elluviimise ja kaitsevõime suurendamise eesmärgiga.

(25) Seepärast tuleks määrust (EÜ) nr 1467/97 vastavalt muuta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määrust (EÜ) nr 1467/97 muudetakse järgmiselt.

1) Artiklid 1 ja 2 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 1

1. Käesoleva määrusega kehtestatakse sätted, mille eesmärk on muuta ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamine kiiremaks ja selgemaks. Ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse eesmärk on vältida valitsemissektori eelarve ülemäärast puudujääki ja sellise puudujäägi tekkimise korral soodustada selle viivitamatut korrigeerimist ning selle menetluse käigus kontrollitakse valitsemissektori eelarvepuudujäägi ja võla kriteeriumi alusel eelarvedistsipliini järgimist.

2. Käesoleva määruse kohaldamisel on „osalevad liikmesriigid" need liikmesriigid, mille rahaühik on euro. Kehtivad määruse (EL) [ennetusliku osa kohta] artiklis 2 esitatud mõisted.

([8]) 2. märtsi 2012. aasta majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise leping.
([9]) Komisjoni 20. juuni 2012. aasta teatis „Riikide eelarve korrigeerimise mehhanismide ühispõhimõtted" (COM(2012)0342).

Artikkel 2

1. Kontrollväärtust ületavat valitsemissektori eelarvepuudujääki peetakse Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 126 lõike 2 punkti a teise taande kohaselt erandlikuks, kui see tuleneb euroalal või liidus tervikuna esinevast tõsisest majandussurutisest, mille nõukogu on kindlaks teinud vastavalt määruse (EL) [ennetava osa kohta] artiklile 24, või sellistest erandlikest asjaoludest, mis ei ole valitsuse kontrolli all ja millel on suur mõju asjaomase liikmesriigi rahandusele, vastavalt määruse (EL) [ennetava osa kohta] artiklile 25.

Lisaks peetakse kontrollväärtuse ületamist ajutiseks, kui komisjoni esitatud eelarveprognoosid osutavad, et puudujääk langeb pärast esimeses lõigus osutatud tõsise majandussurutise või erandlike asjaolude lõppu alla kontrollväärtuse.

1a. Kui valitsemissektori võla suhe sisemajanduse koguprodukti (SKP) ületab kontrollväärtuse, käsitatakse seda kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 2 punktiga b piisavalt vähenevana ja kontrollväärtusele rahuldava kiirusega lähenevana, kui asjaomane liikmesriik järgib oma netokulude kava.

2. Komisjon koostab ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 3 kohaselt ettekande, kui valitsemissektori võla suhe SKPsse ületab kontrollväärtuse, eelarvepositsioon ei ole tasakaalulähedane või ülejäägis ning kui liikmesriigi kontrollikontol registreeritud kõrvalekalded on suuremad kui:

a) 0,3 protsendipunkti SKPst aastas või

b) 0,6 protsendipunkti SKPst kumulatiivselt.

3. Komisjon võtab ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 3 kohase ettekande koostamisel arvesse kõiki asjakohaseid tegureid, mis on nimetatud artiklis märgitud, kuivõrd need avaldavad olulist mõju asjaomase liikmesriigi puudujäägi- ja võlakriteeriumide järgimise hindamisele.

Kui see on asjakohane, kajastab komisjoni ettekanne järgmist:

a) valitsemissektori võlaprobleemide ulatus, mille kindlaksmääramisel kasutatakse määruse [ennetusliku osa kohta] artiklis 8 osutatud metoodikat, valitsemissektori võlapositsiooni ja selle rahastamise areng ning sellega seotud riskitegurid, eelkõige tähtajastruktuur, võla nomineerimisvaluuta ja tingimuslikud kohustused, sealhulgas rahvastiku vananemisega seotud kaudsed kohustused ja erasektori võlg;

b) keskpika perioodi eelarvepositsiooni suundumused, sealhulgas eelkõige netokulude kavast tegeliku kõrvalekaldumise ulatus aastas ja kumulatiivselt, mida mõõdetakse kontrollikontoga;

c) keskpika perioodi majanduspositsiooni suundumused, kaasa arvatud potentsiaalne majanduskasv, inflatsiooni suundumused ja tsüklilised suundumused võrreldes netokulude kava aluseks olevate eeldustega;

d) edusammud reformide ja investeeringute rakendamisel, kaasa arvatud eelkõige makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise poliitikameetmed ning liidu ühise majanduskasvu ja tööhõive strateegia rakendamise poliitikameetmed, sealhulgas taasterahastust „NextGenerationEU“ toetatavad meetmed, ning riigi rahanduse üldine kvaliteet, eelkõige riiklike eelarveraamistike tõhusus.

da) valitsuse kaitseinvesteeringute suurenemine, kui see on asjakohane, võttes arvesse ka kaitseotstarbelise varustusega seotud kulutuste registreerimise aega.

4. Komisjon pöörab asjakohast ja otsest tähelepanu kõikidele muudele teguritele, mis on asjaomase liikmesriigi arvates olulised, et põhjalikult hinnata puudujäägi- ja võlakriteeriumide järgimist, ning millest liikmesriik on nõukogule ja komisjonile teada andnud. Seoses sellega pööratakse erilist tähelepanu rahvusvahelise solidaarsuse edendamiseks ja liidu ühiste prioriteetide saavutamiseks antavale rahalisele toetusele, nagu on osutatud määruses (EL) [ennetusliku osa kohta].

Nõukogu ja komisjon koostavad tasakaalustatud üldhinnangu kõikide asjakohaste tegurite kohta ja võtavad selles eriti arvesse nende tegurite raskendavat või leevendavat mõju puudujäägi- ja/või võlakriteeriumi järgimise hindamisele. Kui liikmesriigil on lõike 3 punktis a osutatud olulised valitsemissektori võlaprobleemid, peetakse seda peamiseks raskendavaks asjaoluks. Soodsaid tsüklilisi majandus-, eelarve- ja finantssuundumusi ei peeta leevendavateks teguriteks, samas võib leevendavateks teguriteks pidada ebasoodsaid suundumusi.

Kui hinnatakse puudujäägikriteeriumi järgimist ja kui valitsemissektori võla suhe SKPsse ületab kontrollväärtust, võetakse ELi toimimise lepingu artikli 126 lõigete 4, 5 ja 6 kohastes sammudes, mille tulemusel tehakse otsus ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu kohta, kõnealuseid tegureid arvesse üksnes juhul, kui üldpõhimõtte topelttingimus on täielikult täidetud, st et enne asjakohaste tegurite arvessevõtmist on kindel, et valitsemissektori eelarvepuudujääk on kontrollväärtuselähedane ja et see ületab kontrollväärtust ajutiselt.

Neid tegureid võetakse siiski arvesse sammudes, mille tulemusel tehakse otsus ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu kohta, kui hinnatakse võlakriteeriumi järgimist.

5. Kui liikmesriikidel on lubatud kalduda kõrvale oma netokulude kavast vastavalt määruse (EL) [ennetusliku osa kohta] artiklitele 24 ja 25, võivad komisjon ja nõukogu oma hinnangus otsustada mitte teha järeldust ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu kohta.

6. Kui nõukogu, toimides ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 6 alusel, otsustab, et liikmesriigis on ülemäärane eelarvepuudujääk, võtavad nõukogu ja komisjon ELi toimimise lepingu nimetatud artikli kohastes järgnevates menetlusetappides, kaasa arvatud käesoleva määruse artikli 5 lõike 2 kohases etapis, arvesse ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikes 3 osutatud asjassepuutuvaid tegureid, kuivõrd need mõjutavad kõnealuse liikmesriigi olukorda, eelkõige ülemäärase eelarvepuudujäägi korrigeerimise tähtaja kehtestamisel ja selle pikendamisel. Kõnealuseid asjassepuutuvaid tegureid ei võeta siiski arvesse nõukogu poolt ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 12 alusel otsuse tegemisel, millega tunnistatakse kehtetuks mõned või kõik nõukogu otsused, mis on vastu võetud ELi toimimise lepingu artikli 126 lõigete 6–9 ja lõike 11 alusel.

**** Määrus (EL) […]... [kuupäev] [pealkiri] (ELT L …).“***

2) Artikkel 3 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 3

1. Kahe nädala jooksul alates sellest, kui komisjon on kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikega 3 koostatud ettekande vastu võtnud, sõnastab majandus- ja rahanduskomitee kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikega 4 arvamuse.

2. Kui komisjoni arvates on tegemist ülemäärase eelarvepuudujäägiga, võttes täielikult arvesse käesoleva artikli lõikes 1 osutatud arvamust, esitab ta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 126 lõigetega 5 ja 6 arvamuse ja nõukogule adresseeritud ettepaneku ning teavitab sellest Euroopa Parlamenti.

3. Nõukogu otsustab ülemäärase eelarvepuudujäägi üle kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikega 6 ning teeb seda reeglina nelja kuu jooksul alates määruse (EÜ) nr 479/2009 artikli 3 lõigetes 2 ja 3 kehtestatud aruande esitamise kuupäevast. Kui nõukogu otsustab, et eelarvepuudujääk on ülemäärane, esitab ta samas asjaomasele liikmesriigile soovitused kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikega 7. Nõukogu avalikustab oma ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 6 kohased otsused.

4. Nõukogu soovituses, mis on esitatud kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikega 7, kehtestatakse asjaomasele liikmesriigile tõhusate meetmete võtmiseks maksimaalselt kuue kuu pikkune tähtaeg. Kui olukorra tõsidus seda nõuab, võib tõhusate meetmete võtmise tähtaeg olla kolm kuud. Samuti kehtestatakse nõukogu soovituses tähtaeg ülemäärase eelarvepuudujäägi korrigeerimiseks. Oma soovituses nõuab nõukogu ühtlasi, et liikmesriik rakendaks korrigeerivat netokulude kava, millega tagatakse, et valitsemissektori eelarvepuudujääk püsib allpool kontrollväärtust või viiakse alla kontrollväärtuse ja hoitakse sellest allpool soovituses kehtestatud tähtaja jooksul. Kui ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlus algatati eelarvepuudujäägi kriteeriumi alusel, peab korrigeeriv netokulude kava aastatel, mil valitsemissektori eelarvepuudujääk eeldatavasti ületab kontrollväärtust, olema kooskõlas aastase struktuurilise kohandamisega, mille võrdlusalus on vähemalt 0,5 % SKPst.

Kui ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlus algatati võlakriteeriumi alusel, peab korrigeeriv netokulude kava olema vähemalt sama range kui netokulude kava, mille nõukogu võttis vastu kooskõlas määruse (EL) [ennetusliku osa kohta] artikliga 16, ning reeglina korrigeerima nõukogu määratud tähtajaks kontrollikonto kumuleerunud kõrvalekalded.

5. Käesoleva artikli lõikes 4 sätestatud tähtaja jooksul esitab asjaomane liikmesriik nõukogule ja komisjonile aruande meetmetest, mis ta on võtnud reageerimaks ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 7 kohasele nõukogu soovitusele. Aruanne sisaldab nõukogu soovitusega kooskõlas olevaid valitsemissektori kulude ja tulude ning kaalutlusõigusel põhinevate kulu- ja tulumeetmetega seotud eesmärke, samuti teavet võetud meetmete kohta ja kõnealuste eesmärkide saavutamiseks kavandatud meetmete kohta. Liikmesriigid avalikustavad aruande. Liikmesriik võib paluda asjaomasel sõltumatul eelarveasutusel koostada mittesiduva eraldi aruande eesmärke arvestades võetud ja kavandatud meetmete piisavuse kohta.

6. Nõukogu võib komisjoni soovituse põhjal otsustada võtta ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 7 kohaselt vastu muudetud soovituse, kui:

a) sellisele soovitusele reageerimiseks on võetud tõhusaid meetmeid ja kehtivad määruse (EL) [ennetusliku osa kohta] artiklis 25 osutatud tingimused või

b) kehtivad määruse (EL) [ennetusliku osa kohta] artiklis 24 osutatud tingimused.

Muudetud soovitusega võidakse eelkõige pikendada ülemäärase eelarvepuudujäägi korrigeerimise tähtaega reeglina ühe aasta võrra.“

3) Artikkel 4 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 4

1. Kui nõukogu kaalub, kas tema poolt kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikega 7 esitatud soovitustele reageerimiseks on võetud tõhusaid meetmeid, võtab ta otsuse tegemisel arvesse aruannet, mille asjaomane liikmesriik esitab käesoleva määruse artikli 3 lõike 5 kohaselt, ja selle rakendamist ning asjaomase liikmesriigi valitsuse muid avalikult teatavaks tehtud ja piisavalt üksikasjalikke otsuseid.

Kui nõukogu teeb kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikega 8 kindlaks, et asjaomane liikmesriik ei ole võtnud tõhusaid meetmeid, teatab ta sellest Euroopa Ülemkogule.

2. ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 8 kohane nõukogu otsus avalikustada oma soovitused, kui on tehtud kindlaks, et tõhusaid meetmeid ei ole võetud, tehakse viivitamata pärast käesoleva määruse artikli 3 lõike 4 kohaselt kehtestatud tähtaja möödumist.“

4) Artiklit 5 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 9 kohane nõukogu otsus teatada asjaomasele osalevale liikmesriigile, et tal tuleb võtta eelarvepuudujäägi vähendamiseks meetmeid, tehakse kahe kuu jooksul pärast ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 8 kohase nõukogu otsuse tegemist, millega tehti kindlaks, et tõhusaid meetmeid ei ole võetud. Nõukogu nõuab teates, et liikmesriik rakendaks korrigeerivat netokulude kava kooskõlas artikli 3 lõikes 4 sätestatud nõuetega. Nõukogu märgib ka meetmed, mis soodustavad korrigeeriva netokulude kava järgimist.“;

b) lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Nõukogu võib komisjoni soovituse põhjal otsustada võtta ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 9 kohaselt vastu muudetud teate, kui:

a) sellisele teatele reageerimiseks on võetud tõhusaid meetmeid ja kehtivad määruse (EL) [ennetusliku osa kohta] artiklis 25 osutatud tingimused või

b) kehtivad määruse (EL) [ennetusliku osa kohta] artiklis 24 osutatud tingimused.

Muudetud teatega võidakse eelkõige pikendada ülemäärase eelarvepuudujäägi korrigeerimise tähtaega reeglina ühe aasta võrra.“

5) Artikli 6 lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Kui nõukogu kaalub, kas tema poolt kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikega 9 esitatud teatele reageerimiseks on võetud tõhusaid meetmeid, võtab ta otsuse tegemisel arvesse aruannet, mille asjaomane liikmesriik esitab käesoleva määruse artikli 5 lõike 1a kohaselt, ja selle rakendamist ning asjaomase liikmesriigi valitsuse muid avalikult teatavaks tehtud ja piisavalt üksikasjalikke otsuseid. Arvesse võetakse vastavalt äesoleva määruse artiklile 10a korraldatud komisjoni kontrollkäigu tulemust.“

6) Artikkel 8 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 8

1. ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 11 kohane nõukogu otsus karmistada sanktsioone tehakse kahe kuu jooksul alates määruses (EÜ) nr 479/2009 sätestatud aruandluskuupäevast.

2. ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 12 kohane nõukogu otsus tunnistada kõik oma otsused või osa neist kehtetuks tehakse võimalikult kiiresti ja igal juhul kahe kuu jooksul alates määruses (EÜ) nr 479/2009 kehtestatud aruande esitamise kuupäevast.

3. Nõukogu võtab ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 12 kohase otsuse vastu üksnes juhul, kui eelarvepuudujääk on viidud alla kontrollväärtuse ja jääb komisjoni hinnangu kohaselt alla kontrollväärtuse käimasoleval ja järgneval aastal ning kui võlakriteeriumi alusel algatatud ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse korral on asjaomane liikmesriik järginud nõukogu poolt käesoleva määruse artikli 3 lõike 4 või artikli 5 lõike 1 kohaselt kehtestatud korrigeerivat netokulude kava.“

7) Artikli 9 lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlus peatatakse:

a) kui asjaomane liikmesriik järgib ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 7 kohaselt esitatud soovitusi;

b) kui asjaomane osalev liikmesriik järgib ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 9 kohaselt esitatud teateid.“

8) Artikkel 10 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 10

1. Nõukogu ja komisjon jälgivad korrapäraselt, kuidas rakendatakse meetmeid, mida on võtnud:

— asjaomane liikmesriik reageerimaks ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 7 kohaselt esitatud soovitustele;

— asjaomane osalev liikmesriik reageerimaks ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 9 kohaselt esitatud teadetele.

2. Kui osalev liikmesriik ei rakenda meetmeid või on meetmed nõukogu arvates ebapiisavad, teeb nõukogu viivitamata otsuse vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikele 9 või ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikele 11.

3. Kui tegelikud määruse (EÜ) nr 479/2009 kohased andmed osutavad, et osalev liikmesriik ei ole ülemäärast eelarvepuudujääki ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 7 kohaselt esitatud soovitustes või ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 9 kohaselt esitatud teadetes kindlaks määratud tähtaegadeks korrigeerinud, teeb nõukogu viivitamata otsuse vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 9 või ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 11 alusel.“

9) Artiklit 10a muudetakse järgmiselt:

a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Komisjon tagab liikmesriikide ametiasutustega pideva dialoogi vastavalt käesoleva määruse eesmärkidele. Selleks korraldab komisjon eelkõige kontrollkäike, et hinnata liikmesriigi tegelikku majandusolukorda ja teha kindlaks käesoleva määruse eesmärkide järgimisega seotud riskid või probleemid ning vahetada teavet muude asjaomaste sidusrühmadega, sealhulgas riiklike sõltumatute eelarveasutustega.“;

b) lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Pärast seda, kui nõukogu on ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 9 kohase teate vastu võtnud ja kui asjaomase liikmesriigi parlament seda taotleb, võib komisjon esitada oma hinnangu liikmesriigi majandus- ja eelarveolukorrale. Tõhustatud järelevalvet võidakse teha liikmesriigis, kellele on esitatud soovitusi ja teateid, pärast ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 8 kohaselt tehtud otsust ning ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 11 kohaselt tehtud otsuseid kohapealse seire eesmärgil. Asjaomased liikmesriigid esitavad kogu vajaliku teabe kontrollkäigu ettevalmistamiseks ja läbiviimiseks.“

10) Artikkel 12 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 12

1. Trahvi suurus on kuue kuu kohta kuni 0,05 % eelnenud aasta SKPst vastavalt uusimatele andmetele ja see makstakse iga kuue kuu järel, kuni nõukogu hinnangul on asjaomane liikmesriik ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 9 kohaselt esitatud teatele tõhusate meetmetega reageerinud.

2. Iga kuuekuuse perioodi järel, mis järgneb trahvi määramise perioodile, kuni ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu kohta tehtud otsuse kehtetuks tunnistamiseni hindab nõukogu, kas asjaomane osalev liikmesriik on ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 9 kohaselt esitatud nõukogu teatele tõhusate meetmetega reageerinud. Kui asjaomane osalev liikmesriik ei ole nõukogu teadet järginud, otsustab nõukogu kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikega 11 sellise iga poole aasta järel tehtava hindamise käigus sanktsioone karmistada.“

11) Artiklid 14 ja 15 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 14

1. Olenevalt asjaomase osaleva liikmesriigi edusammudest ülemäärase eelarvepuudujäägi korrigeerimisel, tunnistab nõukogu kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikega 12 ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 11 esimeses ja teises taandes osutatud sanktsioonid kehtetuks.

Artikkel 15

Kui tunnistatakse kehtetuks otsus ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu kohta, tunnistab nõukogu kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikega 2 kehtetuks kõik kehtivad sanktsioonid. Kooskõlas käesoleva määruse artikliga 12 määratud trahve asjaomasele osalevale liikmesriigile tagasi ei maksta.“

12) Artikkel 16 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 16

Artiklis 12 osutatud trahvid arvestatakse liidu eelarve üldtulu hulka.“

12) Artikkel 17 jäetakse välja.

13) Artikkel 17a asendatakse järgmisega:

„1. Komisjon koostab 31. detsembriks 2030 ning seejärel iga viie aasta järel aruande käesoleva määruse kohaldamise kohta, esitades vajaduse korral sellega koos ettepaneku käesoleva määruse muutmise kohta. Komisjon avaldab kõnealuse aruande. Aruandes hinnatakse käesoleva määruse tõhusust artiklis 1 osutatud eesmärkide saavutamisel ning edusamme, mida on tehtud liikmesriikide majanduspoliitika tihedama koordineerimise ja majandusliku suutlikkuse püsiva lähenemise tagamisel kooskõlas ELi toimimise lepinguga.

▌

3. Aruanne edastatakse Euroopa Parlamendile ja nõukogule.“

14) Lisatakse artikkel 17b:

„Artikkel 17b

Nõukogu võtab komisjoni soovituse põhjal vastu ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 7 kohase muudetud soovituse või ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 9 kohase muudetud teate liikmesriikidele, kelle suhtes kohaldatakse [muutmismääruse jõustumise kuupäeval] ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 7 kohast soovitust või artikli 126 lõike 9 kohast teadet ja kes on tõhusate meetmetega reageerinud.

Nõukogu võtab muudetud soovituse või teate vastu koos määruse (EL) [ennetusliku osa kohta] artikli 16 kohase soovitusega, millega kehtestatakse netokulude kava.“

15) Lisa jäetakse välja.

Artikkel 2

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

…,

Nõukogu nimel *eesistuja*